

Project 'groentjes' in baptisten gemeenten in Nederland¹

Een project om:

1. visie, beleid en concrete handreikingen te ontwikkelen t.a.v. vergrijzende Baptisten Gemeenten in Nederland
2. visie, beleid en toolbox te ontwikkelen ter stimulatie van intergenerationele contacten binnen Baptisten Gemeenten

Uitvoerenden: Wout Huizing (Baptisten Seminarium) en Ronald van den Oever (Jeugdwerker Unie)

Tijd: 1 januari 2016 – 15 juli 2016

Tijdsinvestering: 100 uur door Wout Huizing (extern 'in te huren') en 50 uur Ronald van den Oever (binnen reguliere aanstelling)

Kosten: € 5000,= (b.v. Wout Huizing) exclusief materiaal- en reiskosten
Optioneel: reiskosten uitwisseling Baptisten Unie BRD (Elstal)

1. Aanleiding

In de afgelopen twee jaar is op verschillende momenten binnen de staf van de Unie nagedacht over de positie van ouderen in baptisten gemeenten in relatie tot actuele en toekomstige ontwikkelingen binnen onze Nederlandse samenleving. In 2019 is de helft van de Nederlandse bevolking 50 jaar of ouder. De 'vergrijzing' van Nederland zet door en dat brengt specifieke vragen en problemen met zich mee. Aangezien we ook als baptisten gemeenten midden in de samenleving staan, raakt deze ontwikkeling ook 'onze' gemeenten. CHE studenten Gerard Grit en Thomas Steenbergen hebben een onderzoek gedaan in opdracht van het Baptisten Seminarium.² Zij hebben becijferd dat het huidige percentage 65 plussers in de Unie van Baptistengemeenten in Nederland 20% bedraagt. In kleine gemeenten ligt dit percentage op 32,9%. In grote gemeenten ligt dit veel lager: 10,5%. De verwachting is dat de komende 10 jaar het percentage 65 plussers zal doorgroeien naar 27%. In kleine gemeenten naar 36,6% en in grote gemeenten naar 13,1%. Als 'negatieve gevolgen' van deze groei zien zij dat er een tekort ontstaat aan vrijwilligers en raadsleden, dat de benodigde zorg voor ouderen groeit en dat er een kloof ontstaat tussen de verschillende generaties. Bovendien vermoeden ze dat de gemeenten minder missionair zullen zijn. Ze zien ook 'positieve gevolgen': een groeiende groep mensen die de gemeente kan dienen met wijsheid, levenservaring, tijd en middelen zodat de gemeente een stabiel fundament heeft.

Tegelijk constateren zij dat baptisten gemeenten weinig lijken stil te staan bij de gevolgen van de vergrijzing. Deze staat ver bij hen vandaan of men is tevreden met de manier waarop het nu gaat. Zijn er handvatten te geven hoe om te gaan met een ouder wordende kerk? Welke visie helpt gemeenten in de komende 10 jaar om ouderen hun plek in te laten nemen?

Binnen het jongerenwerk in verschillende kerken in Nederland wordt breed nagedacht over contacten tussen generaties en is er reeds veel materiaal ontwikkeld om de ontmoeting tussen generaties te stimuleren. De constatering is dat jongeren en ouderen elkaar in onze huidige samenleving niet meer vanzelfsprekend ontmoeten. Van de twintigers ontmoet 59% geen ouderen – afgezien van de eigen ouders – in eigen huis. Jeugdorganisaties zetten het 'intergeneratief leren' op de agenda³ vanuit het

---

¹ Jonge mensen zijn 'groentjes' omdat ze nog veel te leren hebben en met een open en frisse blik de wereld in kijken. Maar ook van ouderen kan gezegd worden met een beroep op Ps. 92: 15 dat ze 'groen en fris' zijn (NBG 1951, NBV spreekt over krachtig en fris). Dit project beoogt 'de groentjes' samen op te laten trekken in de baptisten gemeenten en zo de generaties van betekenis te laten zijn voor elkaar én voor het functioneren van gemeenten.

² Gerard Grit, Thomas Steenbergen, *Het zilveren fundament*, Ede: CHE 2013

³ Zie bijv. <http://www.hgjb.nl/werken-met-jongeren/gemeente/generator/generator-19---intergeneratief-jeugdwerk.htm>

besef dat het kapitaal dat God de kerk heeft gegeven niet moeten laten versloffen: de generaties zijn door God aan elkaar heeft gegeven. De wederkerigheid in ontmoetingen tussen jongeren en ouderen dient gezocht.

De European Baptist Federation Youth & children, organiseerde van 16 – 19 januari 2015 in Warschau een jeugdleidersconferentie over de vraag of er sprake is van een kloof tussen de generaties in baptisten gemeenten. Ronald van den Oever, Wout Huizing en Albrecht Boerrigter namen vanuit de Nederlandse Unie deel aan deze conferentie.

De pinksterconferentie van Opwekking (22- 25 mei 2015) stond dit jaar in het teken van *Samen: Gods Geest verbindt generaties*.

Kortom: de urgentie om aandacht te geven aan jong én oud in gemeenten wordt breed gezien en gevoeld. Visie ontwikkeling is noodzakelijk én concrete handreikingen om ook in dit opzicht voluit gemeente van Christus te zijn.

2. Visie en breder theoretisch kader

Het onderscheiden in generaties binnen baptisten gemeenten is geen op zichzelf staand thema. Het is te koppelen aan het grotere thema van ‘verscheidenheid’ in gemeenten. Verscheidenheid in gemeenten was en is er altijd: slaaf-vrije, man- vrouw, arm – rijk, jong - oud. Het onderscheid in generaties is daar één van. Dit specifieke onderscheid benoemen en erkennen, kan helpen om vervolgens scherp in het vizier te hebben wat de gemeente is: lichaam van Christus (vgl. 1 Kor. 12). Ieder lid heeft hierin een eigen functie en is onderdeel van het geheel. De diversiteit is geen probleem, maar een rijkdom om als gemeente van Christus aanwezig te zijn in deze wereld.

God is een God van generaties. In OT vaak aangeduid als de God van Abraham, Izaäk en Jacob. God is de alfa en omega (vgl. Opb. 1: 8, 21:6) en in Efeze 3:14-21 is bijvoorbeeld te lezen, dat God een God is die de eer toekomt in alle generaties. In Jesaja 46: 4 is te lezen: *Tot in je ouderdom blijf ik dezelfde, tot in je grijsheid zal ik je steunen. Wat ik gedaan heb, zal ik blijven doen, ik zal je steunen en beschermen.* God is van alle tijden en alle generaties. En de gemeente is als lichaam van Christus geroepen tot een veelkleurige verscheidenheid en een liefdevolle eenheid. Die verscheidenheid laat zich op vele manieren zien in genade (vgl. Ef. 4:7) gaven en taken (vgl. 1 Kor. 12 en Rom. 12), denkbeelden (Ef. 4:17) etc. Uit de veelheid van teksten en beelden leggen we in dit project de nadruk op de metafoor van de gemeente als ‘lichaam van Christus’ waarin ieder een eigen functie vervult. Wat is die ‘functie’ van jongeren? Of van ouderen? Alle lichaamsdelen hebben hun eigen plaats gekregen (1 Kor.12: 18) en alle generaties zijn nodig en dragen zo aanvullend bij aan Gods zichtbaarheid.

Sociologisch is een generatie voor onze praktijk nog iets scherper te definiëren. Met een verwijzing naar dr. Aart Bontekoning is het aannemelijk om generaties te koppelen aan levensfasen die elke vijftien jaar duidelijk zijn te onderscheiden.⁴

Een generatie verbindt zich door:

- 1) een gedeelde levensgeschiedenis en de gedeelde beleving van de tijdgeest, die het opvoeden van kinderen beïnvloedt.
- 2) een gedeelde reactie op de tijdgeest
- 3) een gedeelde bestemming.

Deze drie verschillen met de vorige generaties.⁵ Dit valt goed te begrijpen als we bijvoorbeeld de verschillen in opvoeding naast elkaar houden en daarbij onder meer zien dat ouders in deze tijd ruim tweemaal zoveel tijd besteden aan het opvoeden van hun kinderen dan de generatie vóór hen.

---

⁴ Aart C. Bontekoning, *Generaties; werk in uitvoering*, Mediawerf, 2012, p. 13

⁵ idem, p. 11

De uitkomst van het onderzoek van Aart Bontekoning is dat het waarderen en verbinden van generaties een noodzakelijke voorwaarde is om organisaties vitaal te houden en te laten aansluiten bij een veranderende omgeving.⁶ Dit is geen vreemde gedachte als we het naast Efeze 3 leggen.

Er is altijd sprake van verschillen en overeenkomsten tussen mensen. Die verschillen en overeenkomsten worden ook wel getypeerd als 'mentalities'. De verschillen lopen niet altijd langs de lijn van de generaties, maar dat neemt niet weg dat er in het algemeen ook duidelijke generatieverschillen zijn te onderscheiden in onze samenleving. In de baptisten gemeenten is dit ook een gegeven. Activiteiten worden vaak aan leeftijden gekoppeld, vaak expliciet, maar soms ook impliciet. Soms onbedoeld voelen ouderen en/of jongeren dat ze 'er niet bij horen.'

Een (baptisten) gemeente is dikwijls vatbaar voor het benadrukken van de eenheid ten koste van de verscheidenheid. Het generatieperspectief geeft een benadering die de verschillen tussen generaties positief waardeert en gericht is op een constructieve verbinding. Onderzoek bevestigt een verschil in vaardigheden, talenten, verwantschap, interesses die we kunnen tegenkomen bij de afzonderlijke generaties in de gemeente. Nooit minder waard of beperkt in mogelijkheden ('nog niet' of 'niet meer'), maar anders en elkaar aanvullend om Gods grootheid te laten zien vanuit het perspectief van Efeze 3 en praktisch om datgene wat nodig is, te kunnen en blijven doen.

*Onderzoekskring Baptist Identity (OKBI)*⁷

In een breder theoretisch kader past dit project ook bij het onderzoeksprogramma van de leerstoel voor geschiedenis, identiteit en theologie van het baptisme aan de Vrije Universiteit onder leiding van prof. dr. Henk Bakker.

Uitgangspunt binnen dit onderzoeksprogramma is dat ook een 'baptisten identiteit' een identiteit in beweging is en altijd in ontwikkeling. Er is invloed vanuit de cultuur en de tijd waarin wij leven. Zoals individuen niet uitsluitend autonoom zijn, maar leven in verbondenheid, zo zijn ook baptistengemeenten geen eilanden in de wereldzee. Ze functioneren in verbondenheid met de wereldwijde kerk, in verbondenheid met de samenleving en de wereld.

Een kerkgemeenschap is méér dan een verzameling individuele mensen. Er zijn gemeenschappelijke waarden die samen de gedeelde identiteit van de gemeenschap vormen. Deze gedeelde identiteit is binnen het baptisme, als het goed is, niet dwingend. Zowel tussen gemeenten, als binnen gemeenten is er ruimte voor verschillen van mening, beleving en uitingsvormen. Vrijheid van geweten is een belangrijke waarde binnen het baptisme. Ieder individu heeft eigen principiële overtuigingen. Vrijheid van dwang en vrijheid van geweten gaan hand in hand en geven ruimte aan vrije morele keuzes. Er is sprake van vrijheid en tegelijkertijd van verbondenheid en gemeenschappelijkheid.

Het gaat niet alleen om wat de gemeente kenmerkt in de ogen van buitenstaanders, maar het gaat ook om hoe de gemeente naar zichzelf kijkt. Die *gedeelde identiteit* en dit *identitair zelfverstaan* worden binnen baptistengemeenten niet van bovenaf aangestuurd, maar ontstaan door de wisselwerking binnen de gemeenschap en zijn verbonden met bepaalde waarden en motieven. Deze waarden en motieven zijn sterk sturend voor het gedrag van de leden van deze gemeenschap. Henk Bakker noemt het geheel van waarden, overtuigingen, motieven en het kenmerkende gedrag dat hierdoor wordt gestimuleerd het morele kader of de *morele ruimte* van de gemeenschap.⁸ Hij definieert *morele ruimte* als "een sociaal web van strevingen, gerichtheid en interesses van mensen

---

⁶ idem, p. 150

⁷ Zie <http://www.baptisten.nl/seminarium/okbi>

⁸ Henk Bakker, *Gunnende kerk. Kompas voor een waardegestuurde gemeente-ethiek*, (Kampen: Brevier Uitgeverij, 2012), 6

die zijn oriëntatie vindt in een eigen mix van waarden”.⁹ Met andere woorden, datgene wat deze gemeente benadrukt als waardevol, zal sterk sturend zijn voor het morele gedrag van de leden. De morele ruimte bestaat niet uit gedragsregels die erin gestampt worden of uit het hoofd worden geleerd, maar de verschillende waarden worden door de gemeente vastgehouden en doorgegeven in de vorm van *verhalen* (narratieven) en verbeelding.¹⁰ Deze *verhalen* worden geconstrueerd vanuit eigen ervaringen, ervaringen van anderen en geschiedenissen uit de Bijbel.

Binnen dit project is dus aan de orde: welke verhalen worden gedeeld over jonge en oudere mensen binnen de gemeente? Welke waarde wordt toegekend aan de ouderdom in een samenleving waarin ‘oud out’ lijkt?¹¹ Lukt het om de oudere mens te omarmen en vanuit het liefdegebod lief te hebben? Dat blijkt geen vanzelfsprekendheid in deze tijd stelt de ethicus Frits de Lange.¹² En hoe wordt er over jongeren gedacht en gesproken? Welke verhalen wisselen de generaties met elkaar uit? Welke ‘verhalen’ worden verteld en gevierd in diensten en ontmoetingen?

De impulsen vanuit dit project maken mede bewust welke waarden over ‘jong’ en ‘oud’ (vaak onbewust) binnen de (morele) gemeenschap worden gedeeld en uitgedragen. Wat betekent het in deze tijd en in deze samenleving ook in dit opzicht ‘gemeente van Christus’ te zijn?

Samenvattend:

Oog voor de verscheidenheid binnen de gemeenten én de waarden die worden geleefd en uitgedragen vormen de 'bril' om naar het thema van de generaties binnen baptisten gemeenten te kijken. Daarbij is de aanname en overtuiging dat aandacht voor jongeren en ouderen niet alleen goed voor hen is, maar noodzakelijk voor alle betrokkenen en van betekenis is voor de gezamenlijke en persoonlijke geestelijke groei als (lokale) gemeente. Dit project hoopt daartoe een bijdrage te kunnen leveren. Als antwoord op een probleem, maar ook als stimulans tot geestelijk groei van de gemeente.

3. Project opzet

In dit project zijn er twee centrale aandachtspunten:

1. visie, beleid en concrete handreikingen te ontwikkelen t.a.v. vergrijzende Baptisten Gemeenten in Nederland
2. visie, beleid en toolbox te ontwikkelen ter stimulatie van intergenerationele contacten binnen Baptisten Gemeenten

3A Welk beleid is noodzakelijk voor sterk vergrijzende gemeenten?

Binnen de Baptisten Unie is er een aantal gemeenten dat sterk vergrijst en bovendien kleiner wordt. Veelal hebben deze gemeenten een lange, zegenrijke geschiedenis van tientallen jaren (of zelfs ruim boven de 100 jaar). Door de demografische ontwikkelingen in de loop der jaren vergrijzen ze en er is geen aanwas van jongeren. Gemeenten zijn in ledental geslonken om verschillende redenen: een groot deel van de leden is weg getrokken, soms om elders een gemeente te vormen, soms om zich aan te sluiten bij een andere kerk en ook is er terugloop in ledental door het overlijden van leden. Vaak houden deze gemeenten uit geloofsovertuiging én op grond van de gemeente-traditie vast aan hoe ‘men het altijd gewend is geweest’. Kerkdiensten worden gehouden en een enkele activiteit die er altijd is geweest, blijft in stand. Er blijft oog voor de invulling van het pastoraat en het ‘omzien naar elkaar’. Dat lukt allemaal net, waarbij de inspanning van enkele (jongere) gemeenteleden noodzakelijk is. De wens om een eigen voorganger te hebben voor het in stand houden van de kerkdiensten en pastoraat blijft –uitgesproken of onuitgesproken – levend. Maar voor de meeste van deze sterk

---

⁹ Bakker, *Ibid*, 11

¹⁰ Bakker, *Ibid*, 150 - 151

¹¹ Zie Wout. Huizing, oud is out? In: *Baptisten.nu*, juni 2012

http://www.baptisten.nl/images/seminarium/publicaties/artikelen/artikel_oudisout_wh.pdf

¹² Vgl. Frits de Lange, *Loving later life*, Princeton 2015

vergrijzende gemeenten is het vanwege hun geringe ledental én financiële situatie niet mogelijk een 'eigen' voorganger aan te stellen. Parttime aanstellingen of beroep op een 'consulent' is de enige weg, maar daarin zit weinig continuïteit en het richt zich op het in stand houden van de gemeente op een minimumniveau. Gerichtheid op nieuwe vormen van gemeente-zijn of missionaire activiteiten raken uit beeld. Het is 'overleven' en 'op de winkel passen'. Gemeenten ervaren dat ze, hoewel ze goede hoop hadden op voortbestaan en een voorganger, verder krimpen. Het (financiële) einde van het bestaan van de gemeente komt in zicht. Dat betekent pijn en verdriet voor veel leden die (soms) hun leven lang hun ziel en zaligheid in het werk binnen de gemeente hebben gegeven. Hoe moet het verder? Kán het nog verder? Is er (nog) toekomst voor ons als gemeente?

In dit project wordt in samenspraak met een viertal van deze sterk vergrijsde gemeenten nagedacht over visie en beleid, waarbij een aantal scenario's nader verkend kunnen worden. Uitgangspunt daarbij is dat ouderen van betekenis (kunnen) zijn binnen de Uniegemeenschap en de belofte in Matt.28 van Christus "Ik ben met u alle dagen". Naast beleid waarin nagedacht wordt over de toekomst van de gemeente, wordt ook visie ontwikkeld / bewust gemaakt ten aanzien van het denken over de waarde van de ouderdom. Om enkele scenario's te noemen:

- a. Gemeenten zoeken naar stimulansen door een beroep te kunnen doen op een voorganger die werkzaam is binnen de regio voor een aantal gemeenten
- b. Gemeenten zoeken naar een traject om dankbaar afscheid te kunnen nemen en de gemeente op te heffen. Welke stappen zijn daarin wezenlijk en noodzakelijk?
- c. Gemeenten gaan nauw samenwerken om nieuw leven in te blazen. Dit traject om te komen tot afstemming en samenwerking wordt begeleid door een Interim voorganger.
- d. Gemeenten kiezen ervoor om een 'seniorgemeente' te worden met een missionaire opdracht om ouderen voor Christus te winnen.
- e. Gemeente(n) kiezen de positie van 'erflater' en maken ruimte voor nieuwe missionaire activiteiten/ gemeentestichting. Zij steunen nieuwe initiatieven met gebed, ruimte en zo mogelijk financieel.
- f. Ouderen uit een gemeente zijn klankbord, mentor of ontmoetingspartner voor jongeren uit andere gemeenten
- g. Een gemeente zoekt nauwe samenwerking met andere gemeenten/ kerk in dezelfde plaats
- h. ....
- i. .....

Ten aanzien van een visie op ouderen binnen de gemeente als lichaam van Christus liggen er reeds aanzetten: in een leerhuis binnen de Baptisten Gemeente Utrecht- de Rank (voorjaar 2013, gegeven door John Sussenbach en Wout Huizing) is een aanzet gegeven mét 60 plussers in gesprek te zijn over mogelijkheden, kansen en opgaven voor mensen in de 'derde' en 'vierde' leeftijd binnen de gemeente. John Sussenbach heeft de kernmomenten van dat leerhuis gepubliceerd.¹³ Vanuit deze aanzet kan verder visie worden ontwikkeld en aangereikt. Bovendien is het méér dan een visie: concrete handreikingen worden gedaan hoe 'ouderen' hun functie binnen de gemeente kunnen hebben.

---

¹³ John Sussenbach, De betekenis van ouderen voor de gemeenten van Christus' in: *De geschiedenis van het Schriftwoord gaat door, gedachten ter markering van de theologie van dr. O.H. de Vries* (april 2014), pag.135 – 146.

3B. Hoe vorm geven aan de ontmoeting tussen de verschillende generaties binnen gemeenten?

Alle nadruk op de ouderen binnen gemeenten is te eenzijdig om vitale gemeente te zijn. Het unieke van gemeenten is o.a. dat verschillende generaties alle kans hebben elkaar te ontmoeten. Dat is niet meer zo vanzelfsprekend vandaag de dag in Nederland. Het komt steeds minder vaak voor dat verschillende generaties in één huis wonen. Ouderen van 80 plus wonen samen in verzorgings- of verpleeghuizen of in de wijk, waar eenzaamheid aan de orde is (1 op 3 is sterk eenzaam). Het Sociaal Cultureel Planbureau stelt in de publicatie *Gescheiden werelden*¹⁴ vast dat er minder contacten zijn tussen de verschillende generaties. Met name voor oudere ouderen is dit een ongunstige ontwikkeling volgens het SCP. 'Oudere ouderen geven te kennen een relatief grote afstand te ervaren ten opzichte van jongeren. Om dit tegen te gaan worden seniorenwoningen steeds vaker dicht bij levendige plekken gebouwd. Contacten met jongere mensen zouden kunnen bijdragen aan de levenslust van ouderen, hun gezondheid en het gevoel dat de wereld waarin ze leven ook nog de hunne is.' Vanuit jongerenwerk in de kerken wordt gesignaleerd dat er momenteel een gemis ontstaat in de identiteitsontwikkeling van jongeren op het gebied van verbinding met biologische en traditionele wortels en de constructieve waarden die daarmee samenhangen. Door middel van onderzoek en conferenties zijn er in het jongerenwerk reeds vele constructieve ideeën en toepassingen ontwikkeld om generaties met elkaar te verbinden en zijn er 'best practices' ontwikkeld voor het verbinden van generaties in de gemeente.¹⁵ Een inventarisatie van deze initiatieven en de 'vertaling' naar de Nederlandse baptisten context is van vitaal belang voor onze gemeenschap.

Voor jongere generaties is het verrijkend en leerzaam met ouderen in gesprek te zijn. Ze komen niet alleen in contact met een andere wereld, ook ontdekken ze dat ze daarin een positieve rol kunnen vervullen. Samenwerkende generaties ervaren nieuwe vormen van verbondenheid. De generaties hebben elkaar nodig, kunnen iets voor elkaar betekenen. Sterke gemeenschappen kenmerken zich door sterke banden tussen de generaties.

Bewustwording van de kansen die er liggen binnen gemeenten worden in dit project nader onderzocht én op basis daarvan worden experimenten in de (gemeente)praktijk uitgevoerd. Een mogelijk initiatief zou bijvoorbeeld ook kunnen zijn om levensboeken te maken met ouderen.¹⁶

De intergenerationale ontmoeting heeft pluspunten voor de verschillende generaties. Om er enkele te noemen:

- + ouderen blijven betrokken en actiever in de gemeente en samenleving
- + Jongeren leren de gebroken en kwetsbare kant van het leven kennen
- + Jongeren leren om verantwoordelijkheid te dragen
- + Jongeren krijgen de erfenis mee > historie, spiritueel
- + Jongeren raken meer verbonden met hun wortels

In dit project wordt met een viertal grotere gemeenten waarin jongere én oudere generaties aanwezig zijn nagedacht over visie en beleid ten aanzien van de ontmoeting tussen 'jong en oud' als wezenlijk element van het lichaam van Christus. Bij deze bezinning worden visies en ervaringen vanuit het LEF-programma (met visie over cultuur in gemeenten en het streven naar 'modelling' als leer-effect) ingebracht en nader uitgewerkt.¹⁷

---

¹⁴ <http://www.scp.nl/dsresource?objectid=27247&type=org>

¹⁵ http://www.kcwz.nl/dossiers/wonen_zorg/generaties_verbinden_inspiratie_vinden_14

¹⁶ <http://www.bsl.nl/levensverhalen-levensboeken/>

¹⁷ <Http://www.heblef.nl>

Vanuit het algemeen theoretisch kader kan een aanvullend uitgangspunt worden dat zowel jongeren als ouderen van betekenis kunnen zijn in Gods gemeente. Een zegen en een getuigenis voor iedereen binnen en buiten de gemeente.

Aanvullende *scenario's* kunnen worden:

- a) In de samenwerking met voorganger, jongerenwerker en gemeenteleden (waaronder ook jongeren/kinderen) kunnen er constructieve ideeën, realistische plannen en lange termijn beleid ontstaan.
- b) Aanstelling van deskundige(n). Dit kan zijn een voorganger met deskundigheid in het jongerenwerk of een jongerenwerker naast of zelfs in plaats van een voorganger (zoals in IJmuiden)
- c) In contact met andere gemeenten of organisaties ('best practices') kan er een kijkje worden genomen in de 'intergeneratieve keuken' aldaar, om een indruk te krijgen, enthousiast te worden en te onderzoeken wat er mogelijk is binnen de eigen gemeente.
- d) De belangstellende gemeenten kunnen met of zonder begeleiding een toolbox inzien met Bijbelstudies, beleidsvoorbeelden en initiatieven die kunnen bijdragen aan meer intergenerativiteit in de gemeente.

Aanvullende ideeën op dit moment:

- a) Gemeenteweekenden om generaties te verbinden
- b) Maatjesprojecten waarbij jongeren en ouderen met elkaar activiteiten doen
- c) Ouderen delen ervaringsverhalen op de jongerenclub
- d) Jongeren betrekken bij brainstorm-momenten en werkgroepen in de gemeente
- e) Creatieve werkvormen (muziek, spel) die gericht zijn op ontmoeting en kennismaking
- f) Praktische hulp zoals huiswerkbegeleiding, computervaardigheden etc.
- g) Intergeneratieve leergroepen die een vorm van ervaringsleren toepassen.

Samenvattend:

In dit project wordt gedurende acht maanden visie en beleid ontwikkeld en concrete handvatten aangereikt voor zowel vergrijpsde baptisten gemeenten als baptisten gemeenten die de ontmoeting tussen de generaties vorm en inhoud willen geven.

4. *Proces en resultaat*

Het ligt in de aard van dit project dat de gerichtheid op ouderen hand in hand zal gaan met de gerichtheid op de jongeren. De verbinding tussen beide vraagt om specifieke kennis over het wel en wee van ouderen en het wel en wee van jongeren, zodat verbindingsmogelijkheden kunnen worden ontdekt. In dit project kunnen studenten worden betrokken die ook met hun studie deze mix vertegenwoordigen in aandacht voor oud en jong. Door deze samenwerking tijdens het project laten we ook zien dat de verbinding iets vraagt van twee zijden en dat zowel jongeren als ouderen invloed kunnen hebben op deze verbinding.

Wout Huizing is naast docent aan het Baptisten Seminarium ook specialist op het gebied van ouderen en zingeving. Ronald van den Oever is jongerenwerker binnen de Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland. Zij beide kunnen hun specifieke deskundigheid t.b.v. dit project inbrengen.

Te overwegen is een uitwisseling met de Baptisten Unie van Duitsland (bezoek aan Elstal) waar initiatieven t.a.v. vergrijzende gemeenten zijn genomen en nader worden uitgewerkt. Vanuit Ronald z'n betrokkenheid met Europese Baptisten Jeugdwerkers zal er ook 'input' zijn voor dit project.

Resultaat

Na zeven maanden ligt er een visienota en een toolbox ter ondersteuning van vergrijsde gemeenten of grotere gemeenten die aan de slag willen met ontmoetingen tussen jong en oud. Aan de hand van reacties vanuit gemeenten kan vervolgens gekeken worden welke verdere stimulering of ondersteuning vanuit de Unie wenselijk is.

Toelichting bij deze beoogde resultaten:

- Visienota om vergrijsde gemeenten te ondersteunen om visie, beleid en koers vast te stellen. Deze nota komt tot stand door materiaal dat in de afgelopen jaren reeds in kaart is gebracht binnen baptisten gemeenten over hun visie en beleid t.a.v. 'ouderen' in de gemeente verder te ordenen en toe te spitsen. Hierbij zou een beroep gedaan kunnen worden op een student. Daarnaast worden scenario's besproken met een klankbordgroep van vertegenwoordigers van een viertal vergrijsde gemeenten.
- Visienota waarin het belang van ontmoetingen tussen de generaties binnen de huidige gemeenten wordt onderbouwd. Deze nota komt tot stand door gebruik te maken van elders ontwikkeld materiaal. Hierbij kan een student worden betrokken. Daarnaast worden visies en aanzetten besproken met een klankbordgroep van vertegenwoordigers van een viertal 'koplopers': gemeenten die zich in willen zetten voor het stimuleren van intergenerationele ontmoetingen binnen (en buiten?) de gemeenten.

Verdere uitwerking is een praktische *Handreiking* om concreet binnen de gemeenten koers te bepalen of activiteiten te ontwikkelen.

Er zal een *Toolbox* digitaal beschikbaar zijn voor gemeenten met tips, ideeën en concrete suggesties hoe de ontmoeting tussen generaties te stimuleren en elke generatie binnen de gemeente recht te doen.

5. Voorwaarden:

Wout Huizing krijgt 3,6 uur per week extra op zijn huidige dienstomvang (14,4 uur) om te werken aan dit project. Hij wordt daartoe gedetacheerd vanuit zijn andere werkgever, Reliëf, christelijke vereniging van zorgaanbieders, voor de periode van dit project. Reliëf factureert bij de Unie maandelijks de detacheringkosten.

De Staf van de Unie staat achter dit initiatief en maakt gelden hiervoor binnen de begroting beschikbaar en zegt toe de resultaten verder binnen de Unie onder de aandacht te brengen. Een traject voor (verdere) implementatie is geen onderdeel van dit project.

Wout Huizing,
Ronald van den Oever

12 september 2015